

ӘОЖ 657:336.71

Г.Е. Жүнісова

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Қазақстан, Алматы қ.

E-mail: nietbaeva_gulnar@mail.ru

Банк табыстылығын арттыру мақсатында басқару есебі мен оның элементтерін енгізу және автоматизациялау

Андатпа. Басқару есебінің қалыптасуының өзектілігі банк табыстылығын арттыруға қатысты дұрыс басқару шешімдерін қабылдау үшін қажетті ақпаратпен қамтамасыз ететін құрал қажеттілігі мен Қазақстанның әлемдік нарықтық қауымдастыққа енуімен түсіндіріледі.

Дағдарыстан кейінгі жағдайлар табыстылықты басқаруды автоматизациялауға жаңа талаптар қойды. Дағдарыстың алдыңғы жылдары банктерге тек басқару есебін автоматизациялап, басқару есептілігін шығару жеткілікті болса, қазіргі бәсекелестік қарқынды дамыған кезде бұл аздық етеді. Нәтижесінде, табыстылықты басқаруды IT-қолдауды қамтамасыз ететін бағдарламалық өнімдерге сұраныс артты.

Түйін сөздер: басқару есебі, автоматизациялау, табыстылық, банк жүйесі, дағдарыс.

Өткір бәсекелестік кезеңінде банк клиенттер саны өспей тұрақты қызметін қамтамасыз ете алмайды. Осыған байланысты қаржы-несие құрылымдарының басты мақсаты пайданың тұрақты әрі қарқынды өсуін қамтамасыз ету үшін табыстылық пен тәуекелдерді басқару болып отыр.

Қазіргі заман талаптарына сәйкес кез келген ұйым болашақтағы қызметін жоспарлау, талдау, бақылау және жетілдіру үшін басқару есебін жүргізу қажеттілігі туындап отыр. Сонымен қатар нарықтық экономика, әлемдік нарыққа шығудың міндетті шарты ретінде экономикалық даму тұжырымдарын қайта қарауды талап етеді.

Басқару есебінің қалыптасуының өзектілігі, банк табыстылығын арттыруға қатысты дұрыс басқару шешімдерін қабылдау үшін қажетті ақпаратпен қамтамасыз ететін құрал қажеттілігі және Қазақстанның әлемдік нарықтық қауымдастыққа енуімен түсіндіріледі [1].

Мемлекетіміздің банк жүйесіндегі жағымды өзгерістер табыстылықты арттыру мақсатында қолда бар ресурстарды тиімді басқаруды қажет етеді. Несиелік және басқа да операциялардың алуан түрлілігі мен көлемдерінің артуы, банк табыстылығын арттыру үшін келісулер жүргізу басқару жүйесіне қатаң талаптар қояды.

Бұл үрдіс табыстылықты құраушы әр элементке әсер ету бойынша іс-шаралар жиынтығынан тұрады. Осы элементтердің арасында табыс-

тардың түрлері тәуекел нәтижесінде болатын зиян, операциялық шығындар, ресурстар құны және т.б. бар.

Тиімді банк менеджменті үшін басқару есебінде қалыптасатын басқару ақпараты болуы керек. Тәжірибе көрсетіп отырғандай, басқару есебіне деген отандық банктердің көзқарасы жеткілікті түрде қалыптаспаған. Оның себебі коммерциялық банктердегі қаржылық есептің түбегейлі қаралануында деп ойлаймыз.

Дегенмен қаржылық есеп пен басқару есебінің айырмашылықтарын ескере келе, біздің ойымызша, коммерциялық банкте басқару есебінің қажетті ұйымдастыру және жүргізудің әдістемелік қамсыздандырылуы құрылуы керек. Қазіргі кезде банк табыстылығы мен тұрақтылықтың тиісті деңгейін қамтамасыз ету мақсатында менеджменттің сапасын арттыру мәселесінің өзектілігі артуда. Өнім құны мен нақты пайданың көздерін түсіну қажеттілігі туындады. Дәл осы тапсырмалар банкте жеке есеп түрі – басқару есебін бөлуді талап етіп отыр.

Банктегі басқару есебі – бұл топ-менеджерге және оның иелеріне банк қызметі жөніндегі негізгі көрсеткіштерді жинақтау, талдау және арнайы өңдеу мен ұсыну жүйесі. Басқару есебінің жүйесі банк бизнесін толығымен және оның жекелеген бағыттары бойынша талдауға мүмкіндік береді.

Банктегі басқару есебінің жүргізілуінің басты мақсаты – оның қызметінің тиімділігін арттыру және акционерлік құнын өсіру.

Банктік топта басқару есебінің жүйесін енгізу қажеттілігін анықтайтын негізгі факторлар:

- қызмет нәтижелері туралы жедел ақпаратты алу қажеттілігі;
- қызметтің жекелеген бөліктерінің салыстырмалы талдауын жүргізу қажеттілігі;
- ағымдағы тәуекелді басқару қажеттілігі;
- банктік өнімдерге баға белгілеу бойынша шешімдер қабылдау;
- банк қызметінің табыстылығын арттыруға байланысты шешімдер қабылдау негізі.

Басқару есебі мен есептілігін енгізу басқарудың барлық деңгейінде келесі баптар бойынша аналитикалық ақпаратты қажет етеді:

- банктің меншікті капиталы мен оның бөлінуі туралы;
- клиенттік базаны арттыру туралы;
- пайда мен капиталға әсер етуші тәуекелдердің өсуі/кемуі;
- бөлімшелермен жекелеген қызметкерлерді ынталандыру туралы;
- несие тәуекелінің нақты деңгейі туралы;
- үстеме шығындар деңгейі мен олардың тиімді бөлінуі туралы;
- ағымдағы табыстылық деңгейі және оны арттыру жолдары.

Банк қызметінде басқару есебін енгізу үрдісін төрт нақты кезеңдерге бөлуге болады: трансферттік баға, бөлімшелердің жұмысын бағалау, банк өнімдерінің табыстылығын бағалау және клиенттердің пайдалылығын бағалау жүйелерін құрастыру. Банктегі басқару есебінің жүйесін құрастырудың негізгі шарты-ресурстардың орталықтандырылған басқару және жауапкершілік орталықтарын бөлу.

Аталған кезеңдердің жүзеге асуы әлі де тұжырымнан нақты қолданбалы әдістемелерге дейін талқылауларды қажет етеді.

Басқару есебінің мәнін айта келе, оның басты ерекшелігін атап кету керек: басқару есебі басқару үрдісі мен есеп үрдісін байланыстырады.

Басқарудың пәні объектке әсер ету үрдісі немесе ұйымдастыру мақсатында басқару үрдісі және қызметтің тиімділігін қамтамасыз ету үшін қызметкерлердің іс-әрекеттерін қадағалау. Басқару есебі объектіге жоспарлау, ұйымдастыру, қадағалау, ынталандыру және бақылау арқылы әсер етеді. Басқару есебі дәл осы қызметтерді жүзеге асырады.

Банктегі басқару есебінің объектілерінің бірі, жоғарыда айтқанымыздай, табыстылық болып табылады. Банктік қадағалау бойынша Базель комитетінің (Базель II) нұсқаулығы бойынша банк табыстылығына тікелей қатысты мәселелер қаралмаған. Бірақ банк капиталының жеткіліктілігі мәселесін түбегейлі қарастырған. Банк капиталы мен табыстылығы көрсеткіштері тығыз байланыста: бір жағынан, капитал банк дамуының қаржылық негізі, яғни банк табыстылығын қамтамасыз ететін болса, екінші жағынан, банк капиталының инвестициялық тартымдылығының өсуі – оның табыстылығын арттырады.

Банк табыстылығын арттыру үшін банктің табыстары мен шығындарын тиімді басқарып, оның болжамдық-аналитикалық жұмысын бағалау қажет.

Банктегі басқару есебінің құрылуы келесі тапсырмаларды шешеді:

- банк үшін жоспарлау тиімді үрдісін құру;
- жеке банк өнімдері, бизнес түрлері мен бөлімшелер шегінде табыстылықты жедел бақылау;
- активтер мен пассивтер құрылымдарын жедел басқару, капитал жеткіліктілігі мен тәуекел деңгейін бақылау;
- банк өніміне қатысты баға құрау бойынша шешімдерді қабылдау үрдісін жетілдіру;
- клиенттермен қарым-қатынастарды оңтайландыру;
- менеджерлердің жұмыс нәтижесі үшін жауапкершілігі мен ынталандырудың тиімді жүйесін қалыптастыру [2].

«Kaspi bank» сияқты бөлімшелері көп банк үшін басқару есеп жүйесін енгізу, әсіресе өзекті болмақ. Себебі басқару есебі мен есептілігінің жүйесі негізінде бірыңғай ақпараттық кеңістікті құруға жағдай жасайды, ал бұл өз кезегінде бөлімшелер қызметін басқару есебінен жалпы банк табыстылығының артуына әкеледі.

Коммерциялық банктің бөлімшелер желісін тиімді басқару үшін банкте бөлімшелер қызметін жоспарлайтын жоспарларды жүзеге асыруға көмектесетін, бөлімшелер қызметінің табыстылығын жоспарлайтын және талдайтын, сонымен қатар жеке құрылымдық бөлімшелер деңгейінде табыстылықты басқаратын басқару жүйесін құру қажет.

Банктің құрылымдық бөлімшелер деңгейінде банк табыстылығын басқаруды жауапкершілік орталықтары бойынша басқару деп атайды.

Банкте бұл жүйені енгізудің негізі ретінде ішкі қаржылық қорлардың трансферттік баға белгілеуі қызмет етеді. Банкте жауапкершілік орталықтар бойынша басқару жүйесін ұйымдастыру үшін келесі кезеңдердің реттілігін жүзеге асырады:

- банктің ұйымдастырушы-қызметтік құрылымының негізінде жауапкершілік орталықтарының жүйесі құрастырылады, қаржылық құрылым және қаржылық есеп орталықтарының құрамы анықталады;

- жауапкершілік орталықтары бойынша шығындарды тарату және бөлімшелер арасында табыстарды бөлу схемалары анықталады;

- банкте қолданатын трансферттік баға белгілеу әдістемесі анықталады;

- құрылымдық бөлімшелердің қызметінің нәтижелерінің талдауы мен бағалауы қамтамасыз етіледі.

Банктегі трансферттік баға – бұл клиенттердің салымдарынан қорларды қалыптастыратын және оларды банк ішілік несие нарығында өткізетін тарту орталықтарының, яғни бөлімшелердің табыстарының негізгі баптары. Ал орналастыру орталықтары – сыртқы нарықтарда қорларды орналастырумен айналысатын бөлімшелер, қорлар үшін пайыздық төлемдер – тікелей операциялық шығындардың негізгі баптарының бірі. Осылайша, банкішілік ақша қаражаттарының айналымы бір ҚЖО операциялық табыстарын құраса, екіншілердің шығындарын қалыптастырады. Бұл трансферттік баға белгілеуді банктің басқару есебі үрдісінің құрамдас бөлігі ретінде көрсетеді. Трансферттік баға белгілеуді енгізу банкке спрэд деңгейін бақылау құралын пайдалану мүмкіндігін береді.

Қорлардың трансферттік бағасы – бұл банк ішінде бір жауапкершілік орталығынан екіншісіне бөлініп отыратын, қаржылық қорлардың ішкі бағасы.

Трансферттік баға қажет:

- табыстар мен шығындар, шығындар тиімділігін, бөлімшелердің, өнімдердің табыстылығын талдауын жүргізу үшін;

- қаржылық жоспарлау үшін;

- бөлімшелер арасында қорларды оңтайлы бөлу;

- банк өтімділігі мен тәуекелдерін басқару;

- банк активтері мен пассивтерін басқару үшін.

Жауапкершілік орталықтары бойынша басқа-

ру жүйесін енгізу банк құрылымдық бөлімшелер қызметінің табыстылығын арттыруды және олардың қызметін бақылауды қамтамасыз етеді.

Банктің қаржылық қорларының қалыптасуы және пайдалануға әсері бойынша құрылымдық бөлімшелерінің қызмет ету ерекшеліктерін ескере отырып, банкте үш негізгі жауапкершілік орталықтарын бөліп қарастырады: бөлшек операциялар банкі, көтерме операциялар банкі және қазынашылық банк. Көп бөлімшелі банкке қатысты бөлшек операциялар банкі ретінде банк бөлімшелерін басқаруды, көтерме банк ретінде банктің бас бөлімшесін және бөлімшелер арасында қаражаттарды бөлуді жүзеге асыратын және сыртқы қаржы нарықтарынан қорларды тартатын қазынашылықты қарастырамыз.

Бөлімшелер желісі тұрғындарға және шағын институтционалдық клиенттерге қызмет көрсететін және қаржылық қорларды тартушы орталығы болып табылады. Бөлімшелер желісін жеке жауапкершілік орталығы ретінде қарастыру банктің бөлімшелер желісі арқылы бизнестің табыстылығын бағалаудың негізі болып табылады.

Бөлінген негізгі жауапкершілік орталықтарын ескеріп банктің ұйымдастырушылық құрылымы келесідей болды: бөлімшелер қаржылық қорларды тартумен байланысты пайда орталықтары, қазынашылық-қаржылық басқару бойынша пайда орталығы, бас банк – қаржылық қорларды орналастыру бойынша пайда орталығы.

Банктің басқару есебінің, талдауының және табыстылықты басқару мақсаттарында құрылымдық бөлімшелер деңгейінде банктік активтер бизнес орталықтары арасында таратылады.

Қызмет барысында бөлімшелер өздерінің нетто-пассивтерін сатып, трансферттік бағалар бойынша активті операцияларды қорландыру үшін қазынашылықтан нетто-активтерді сатып алады. Қазынашылық банк шегінде қаржылық ағымдарды реттейді және банктің қорларын орталықтандырылған қызметін жүзеге асырып, қаржылық қорларға трансферттік бағаларды анықтайды.

Трансферттің бағасы қаражаттардың бағытын анықтайды. Ішкі қаражаттар болмаса, қазынашылық қаржы нарығында немесе капитал нарығынан алады. Сыртқы нарықтан алынған қаражаттар құбылмалылықтың жоғары деңгейіне ие және олар тәуекел бойынша түзетілген нарықтық құн бойынша бағаланады.

Бұл қаражаттар бөлшек банктің депозиттеріне қарағанда қымбатырақ, сол үшін қайта бөлінетін қорлар үшін трансферттік бағаны белгілеп алған жөн [3].

Трансферттік бағаны экономикалық тұрғыдан түсіндіру үшін банк бөлімшелерінің арасында табыстарды тарату және бөлімшелер, банк бойынша толығымен шығындарды бақылау тәртібін анықтау керек.

Басшылыққа шығындарды басқару үшін шығындардың есеп объектісіне кететін шығындар туралы толық ақпарат қажет. Есептің мақсаты бөлімшелер мен бизнес бағыттарының табыстылығын анықтау.

Барлық бөлімшелер шаруашылық қызмет барысында ішкі және несиелі нарығында банктегі қаржы қорларын басқару орталығы анықтайтын, трансферттік баға бойынша қорларды сату немесе сатып алу кезінде шығындарды жұмсап, табыстарды алады.

Тарту орталықтары ұсынылған ресурстар үшін табыстар қорларды тартуға байланысты шығындардан артық болғанда пайда алады. Мысалы, тарту орталығының табысы депозиттер бойынша трансферттік баға мен қорларды тарту бойынша пайыздық шығындар мен орталықтың нақты шығындарының арасындағы айырма негізінде анықталады.

Ал орналастыру орталықтары пайданы активті операциялардан табыстар орталықтарын шығындарын жапқанда алады.

Қазынашылық пайданы қорларды қайта бөлу кезінде активті операцияларды қаржыландыру трансферттік бағалары қазынашылық депозиттер үшін төлейтін трансферттік бағалардан артық болғанда алады.

Осылайша, банк табыстылығын бөлімшелер деңгейінде бағалау және басқару кезінде банктің ішкі қорларына трансферттік бағалар маңызды орын алады [4].

Пайда мөлшерінің абсолютті өсіміне қарамастан, коммерциялық банктердің табыстылық деңгейінің төмендеуі жалғасуда. Банктерге өз қызметімен байланысты шығындарды жабу барған сайын қиындап барады.

Банк табыстылығының деңгейін жоғарылату мақсатында басқару есебін енгізіп қана қоймай, оны автоматтандыру қажет деп ойлаймыз. Бұл тапсырманы орындау үшін бағдарламалық өнім – Business Performance Management – BPM-табыстылықты басқару қосымшаларын ұсынғымыз келіп отыр.

Батыс сарапшыларының бағасына сүйенсек, BPM-шешімдер кеңінен қолдануда, әлемдік нарықта табыстылықты басқаруға арналған қосымшалардың шығарылымымен айналысатын жабдықатушысы ретінде Intersoft Lab өте танымал. Бұл қосымшалар өнімнің өзіндік құнының толық есептеуі мен талдауын жасауға, яғни шығындардың тиімді құрылымын анықтауға мүмкіндік береді.

Бұл қосымшалар жекелеген бизнес түрлері, бөлімшелер мен сату каналдары бойынша несиелік ұйымның қызметінің нәтижелерін бақылап отыруға, сонымен қатар қаржылық ресурстардың пайдалануын үлгілеп, табыстылықты арттырудың мүмкіндіктерін анықтауға жағдай жасайды.

Дағдарыстан кейінгі жағдайлар табыстылықты басқаруды автоматизациялауға жаңа талаптар қойды. Дағдарыстың алдыңғы жылдары банктерге тек басқару есебін автоматизациялап, басқару есептілігін шығару жеткілікті болса, қазіргі бәсекелестік қарқынды дамыған кезде бұл аздық етеді. Нәтижесінде, табыстылықты басқаруды IT-қолдауды қамтамасыз ететін бағдарламалық өнімдерге сұраныс артты.

Банктегі BPM-жүйесін енгізу – көптеген факторлар әсеріне тәуелді, күрделі технологиялық және ұйымдастырушылық үрдіс. Сонымен қатар автоматизация банктегі қолданып жүрген табыстылықты басқару әдістемесінің мәні зор.

Басқару әдістемесі – негізінде қаржылық басқару жүзеге асатын нормативтік құжаттар жиынтығы. Тәжірибе көрсеткендей, толықтылық және аяқталғандық жағынан әрқашан кіршіксіз болмайды. Сондықтан табыстылықты басқаруды автоматизациялау жобасын басқару әдістемесін саралаудан бастау керек. Нәтижесінде банк автоматизациялауға дайындық деңгейі жөнінде бағаланады.

Сараланымды (диагностика) жүргізуді BPM-қосымшаларын енгізумен айналысатын компанияға да тапсырса болады.

Табыстылықты басқаруды автоматизациялауға арналған қосымшалар банк менеджментіне:

- шығындарды азайтып, тиімді бағаны қамтамасыз етуге;
- бизнес-үрдістердің, банк өнімдерінің, жобалардың өзіндік құнын басқару (өнімді шығару бойынша операцияларға шығындарды нақты бағалауын алу, тиімді емес операцияларды анықтап, оларды оңтайландыруға;

- өткізу каналдарына шығындарды бақылауға;
 - құрылымдық бөлімшелердің жұмысын тиімділігін бақылауға;
 - түрлі аналитикалық шектерде банк табыстылығын бағалау: пайда орталықтары, банк өнімдері, клиенттерге және т.б.
 - табыстылықты арттыру мен тәуекелдерді минимизациялау мақсатында, активтер мен пассивтердің құрылымдық үлгілерін жасауға.
- Бөлімдердің басшыларына:
- табыстылықтың арттыру көзерін анықтау, шығындардың құрылымын бағалауға;
 - қаржылық жауапкершілік орталықтарына:
 - трансферттік келісімдерді жедел талқылауға;
 - барлық трансферттік базаны жүргізу бойынша процедураларды автоматтандыруға;
 - трасферттік табыстар мен шығындарды есептеуге мүмкіндік береді.

Көптеген банктердің менеджменті табыстылықты басқару бизнесті басқарудың негізгі тапсырмасы түрінде анықтайды. Табыстылықты арттырумен белгілі бір жекелеген бөлімше емес толығымен банк айналысу керек.

Біздің пайымдауымызша, табыстылық банктің басқаруының тиімділігінің жетілдіру жолымен артады. Сол себепті, BPM (Business Performance Management) класындағы жүйелерді басқару шешімдерін қолдау жүйесі ретінде енгізу қажет.

Банктік технологиялар табыстылық көрсеткіштеріне айтарлықтай әсер етеді. Несиелік ұйымдағы пайдаланылатын бағдарлама-технологиялық кешендер банктік бизнестің және оның табыстылығының артуына да, шектеуші буын ретінде де әсер етуі мүмкін.

Табыстылықтың көрсеткіштерінің жалпыға бірдейлігіне қарамастан, әр несиелік ұйым табыстылығын әртүрлі басқарады.

Табыстылықты басқарудың тиімді жүйесі бірнеше маңызды құрамдас бөліктерді қолдануды білдіреді. Біріншіден, бизнес бөлімшелерге анық мақсаттарды қойып, олардың орындауын қадағалайтын қаржылық жоспарлау. Екіншіден, банктің ұйымдастырушы құрылымында пайда орталықтары мен шығындар орталықтарын бөліп қарастыру. Үшіншіден, банктің жалпы шығындарын шығындар орталықтарынан пайда орталықтарына бөлу. Әрі қарай трансферттік баға қалыптастырудың тиімді жүйесін енгізу

және соңында тәуекелдерді басқару жүйесін құру.

Қазіргі банктегі табыстылықты басқару – бұл табыстылыққа тікелей әсер ететін барлық компоненттерді келісімді басқару кешені. Бұл компоненттердің ішінде инвестициялық, комиссиялық және басқа табыстар және ресурстар, нарықтық, операциялық тәуекелдер әсерінен зияндар бөліп қарастырылады. Әр аталған тапсырма бойынша өз шешу әдістері қарастырылған. Мысалы, операциялық шығындарды төмендету үшін банктің бизнес үрдістерінің аудитін жүргізген жөн.

Intersoft Lab-тың «Контур» маркасының бағдарламасы – әлемдегі қаржыны басқаруды автоматизациялаудың ең кең тараған шешімі.

Бизнестің табыстылығын басқару үшін арнайы дайындалған технология – корпоративтік сақтау орындары. Бұл технологияны жаңа деп айтуға болмайды, бірақ қазақстандық банктердің оған деген қызығушылығы, табыстылықты басқару мәселесі осындай өткір тұрмағандықтан, төмен деңгейде болды. Сонымен қатар кең таралымға бұл жүйелердің жоғары бағасы да кедергі келтірді.

Бүгінгі күні берілгендерді сақтау орны – банктік IT бағыттардың ең көп дамығаны. Мәліметтердің қоймасы негізінде табыстылықты, тәуекелдерді, өтімділікті және т.б. талдау бойынша жаңа басқару тапсырмалары шешіледі. Бұл жүйелердің дамыған құралдары динамикалық және кешенді талдауды, күрделі интеллектуалдық талдау әдістерін жүзеге асыруға мүмкіндік береді.

«Контур» мәліметтер қоймасы әртүрлі корпоративтік жүйелерден қаржылық ақпаратты шоғырландырып, ұйымның барлық іскерлік берілгендеріне жедел қол жетімділікті қамтамасыз етеді. Сонымен қатар ол банктік есептілік түрлеріне қажетті алғашқы берілгендер мен есептелген көрсеткіштердің сақталуын қамтамасыз етеді. Берілгендерді сақтау орындарының физикалық құрылымы банк саласының берілгендерінің үлгісіне негізделген, қаржылық шоғырландыру қосымшаларымен қолданады және табыстылықты басқару үшін қосымшалармен пайдаланылады.

Берілгендерді сақтау орны банктің бас офисінде орнатылып, көп филиалды құрылым шегінде бизнес ақпаратты басқару қызметін жүзеге асырады.

Қазақстан банктеріне осы бағдарламаларды

енгізуді және қызмет көрсетуді Force Technology және «Зирван» серіктес компаниялары қамтамасыз етеді. Қазақстандық банктерден бұл бағдарламаны «ТұранАлем банкі», «Альянс банк», «АТФ банк» және «Цесна банк» енгізіп, табыстылықтарын басқару мақсатында пайдалануда.

Intersoft Lab компаниясының ВРМ-платформасы «Контур» көмегімен басқару есебі және басқару есептілігін дайындау, банк қызметін жоспарлау, шаруашылық шығындар бюджетінің орындалуы, трансферттік табыстар мен шығындар, табыстылық көрсеткіштерін есептеуді автоматизациялауға болады.

Жүйе банкті қаржылық бақылау үшін филиалдардың бухгалтерлік есеп мәліметтерінің автоматты түрде бас банкте орналасқан мәліметтер қоймасына енгізілуін қамтамасыз етеді. Енгізу үшін есептер және олардың көмегімен басқару есептің регистрлеріне сәйкестікке келтірген және кез келген қажетті талдау қаржы есептіліктерін алу үшін қосымша талдамалық ақпараттар енгізуге болатын бухгалтерлік есептің тетігі ұсынылады.

Қазақстандық банктер табыстылықты арттырудың әртүрлі тәсілдерін қолдануда. Біреулердің әдістемелік жағын, екіншілері – берілгендерді сақтау орындарының құрылымының техноло-

гиялары мен құралдары, үшіншілерді – басқару үрдістерін жобалау және енгізу ойландырады.

Табыстылыққа әсер етуші факторлар өте көп және олардың саны әр банкте тандалған бизнес бағыты бойынша өзгеріп отырады.

Банк менеджерлері табыстылықты арттыруды қамтамасыз етуге жоспарланған операцияларды жүргізудің мақсаттылығын анықтап алуы керек. Автоматизациялау банк табыстылығын арттыруға қатысты шешімдерді жедел қабылдауды қамтамасыз етеді. Ақпаратты пайдаланушылар кез келген уақытта қажетті мәліметтерге қол жеткізе алады.

Әдебиеттер

1 Тайгашинова К.Т. Управленческий учет: учебное пособие. Изд. 2-е. – Алматы: ТОО «Издательство ЛЕМ», 2010. – 350 с.

2 Панов М.В. Концепция постановки управленческого учета в банковской группе. – М.: Экономический журнал ВШЭ, 2002. – №1.

3 Селезнева В.Ю. Механизм управленческого учета в многопрофильном коммерческом банке. – М.: Экономический журнал ВШЭ, 2009. – №8.

4 Кулаев М.Ю. Управление рентабельностью кредитной организации. – Аудит и финансовый анализ. – 2008. – 167 с.

Г.Е. Жунисова

Введение и автоматизация управленческого учета и его элементов в целях повышения доходности банка

В статье рассматриваются вопросы автоматизации системы управленческого учета, проблемы ввода элементов управленческого учета, а также проблемы управления доходностью банка.

Ключевые слова: управленческий учет, автоматизация, доходность, банковская система, кризис.

G.E. Zhunisova

Introduction and automation of management accounting and its elements with a view of increase of profitability's bank

In article questions automation of system of management accounting, a problem of input of elements of management accounting and also a problem of management are considered by profitability of bank.

Keywords: management accounting, automation, profitability, banking system, crisis